Ježíšovo narození

Původ materiálu
Lenka Ridzoňová
Pořadí v lekci
18

Téma

Ježíš se narodil docela obyčejně.

Cíle

- Děti přemýšlejí, za co jsou vděčny, a svůj vděk se snaží vyjádřit.
- Děti si uvědomí, že Ježíš se narodil v určité historické době, docela normálně, obyčejně a chudě.
- Děti přemýšlejí o vztahu Boha ke všem lidem, o tom, že Bůh zná a má ve své péči i lidi, na které nikdo nemyslí.

Pro učitele

Poznámky k textu

- **Císař Augustus** — narodil se 63 př. Kr., první císař Římské říše, vládl přes 40 let, za jeho vlády začalo dlouhé období prosperity, tzv. Pax Romana (římský mír).
- Soupis lidu se koná z důvodu vybírání daní (velká prosperující a rozšiřující se země potřebuje peníze).
- **Quirinius** — místodržitel syrský.
- **Josef** — z rodu Davidova (z rodu královského), pocházel z Betléma, tč. žil v Nazaretě, z Betléma se tam zase s Marií a Ježíšem vrátil, proto se o Ježíšovi užívá označení Ježíš Nazaretský.
- **Galilea, Nazare*t* — Josef žije v Nazaretu, malém městě v hornaté Galileji, nedaleko je Sefora, kde král Herodes buduje novou královskou rezidenci, možná zrovna zde má tesař Josef práci.
- **Marie, zasnoubení** — zasnoubení byl právní akt, často bylo domluveno rodiči už v dětství; manželé spolu začali žít až poté, co se nevěsta nastěhovala do domu ženicha; dívky se vdávaly od 12–14 let, muži o něco později. (Více o Marii v předešlé úloze.)

- **Jak se tenkrát bydlelo** — domy byly většinou jednoduché a chudé, bydlelo se v jedné místnosti, kde se vařilo, jedlo, pracovalo i spalo, bylo zde místo na vaření, mlýn na obilí, tkalcovský stav. Ve dveřích s vysokým prahem byl závěs. Místnost sousedila se stájí pro zvířata. Domy měly plochou střechu, život se odehrával i na střeše.
- **Datum narození Ježíše** — pravděpodobně 7. rok př. K.
- **Kontrast**: Augustus, nařízení pro všechen lid × Ježíš, bezmocné dítě, se rodí v chlévě. Marie ve svém chvalozpěvu chválila Boha, že pyšné rozptýlil, vladaře svrhl z trůnu a ponížené povýšil, nasytil hladové, bohaté poslal pryč (L 1,46–56). Je to vidina, je to zaslíbení. Ježíš narozený v Betlémě vypadá bezmocně, Bůh se neprosazuje silou jako císař. Marie přitakala, staň se tvá vůle. ale ještě to vůbec nevypadá, že se stane nějaký zázrak, že její dítě bude nějaký spasitel. Zatím nemá ani, kde by ho důstojně porodila. Začátky jsou nejisté. Když se vydáme na cestu víry, není nám slíbeno, že bude snadná. Zdá se, že vše je ovládáno rozkazem císaře, on svým nařízením rozpohyboval všechny lidi („po celém světě“, „všichni se šli dát zapsat“).

Úskalí

Všimněte si, co všechno v textu není (např. hospodský, který ukáže ke stáji; oslík a vůl, kteří dýchají na novorozeně).

Odkazy

Biblické odkazy

Fp 2,7; Mi — předpověď narození v Betlémě.

Literatura

- Skála, Pavel: O svatosti milosrdného Boha. Benešov: Eman, 2013. *(Najdete zde mj. čtyři dobrá kázání na Mariin chvalozpěv.)*
- de Vries, Tinie: Hrajeme si v Boží zahradě. Heršpice: Eman, 1998. Kapitola o velkých svátcích.
- de Vries, Tinie: Tím vše začíná. Praha, ERC, 1989.
- Hanisch, Helmut: Ve víře žít, ve víře slavit: svátky církevního roku. Praha, Kalich, 2007. Kapitola Advent a vánoce.
- Linden, Nico ter: Král na oslu. Benešov, Eman, 2011. *(Vyprávění z novozákonních evangelií.)*
- Gastaldi, Silivia — Musatti, Claire: Lidé Bible: Život a zvyky. Praha, Kalich, 2008.

- Feinberg Vamosh, Miriam: Každodenní život v Ježíšově době. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009.
- Lane, Leena — Round, Graham: Biblické příběhy s hlavolamy. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009. (Pro děti 4–7 let.)
- Lindgrenová, Astrid: Děti z Bullerbynu.

Pracovní listy

Ježíšovo narození, Marie má dítě

Pro děti

Pro předškolní děti

(Malým dětem můžeme ukázat obrázky z vánočního příběhu a nechat je vyprávět, co se stalo, jak šly události za sebou, popř. se bez obrázků ptát, co ony o vánocích vědí. Nebyla-li NŠ předchozí neděli [např. bylo vánoční divadlo], můžeme se vrátit k minulé úloze.)

Víte, co to je vděčnost? Kromě slova „prosím“ je ještě jedno kouzelné slovíčko: „děkuji“. Komu říkáme „děkuji“? Teď o Vánocích jsme vděční za dárky. Za co ještě jsme vděčni? Komu jinému než lidem? Pánu Bohu. Za co? O Vánocích taky za to, že se narodil Pán Ježíš. To byl ten největší a první vánoční dárek.

Aktivita

Narození Ježíše je pro nás dárek. Děti mohou vyrobit dárek; např. obrázek jeslí s narozeným děťátkem (děti nakreslí samy nebo jim to předem připravíme nakreslené a nakopírované), zabalit do dárkového papíru nebo ovázat stužkou (dítě si uvědomí, že v Ježíši Pán Bůh lidem něco dává), někomu dát nebo poslat.

Pomůcky — materiál na výrobu dárku (kromě papíru můžeme použít slámu, látku apod.).

Pro mladší děti

Přečteme s dětmi L 2,1–7 (pokud text neslyšely už v kostele před odchodem do NŠ).

Taková zpráva by se mohla objevit třeba v novinách nebo v učebnici dějepisu. V ten a ten rok se stalo to a to.

Vzpomenete si na nějakou událost letošního roku nebo někdy nedávno, která by se tak nějak dala popsat?

Kdo kde vládl, co udělal (nechal udělat soupis lidu), jak vypadalo plnění jeho nařízení, k čemu při tom došlo. Žádní andělé, chvalozpěvy, hvězda na nebi.

Narození Ježíše se stalo v nějaký normální den, narodil se jako jiné děti. Jeho rodiče byli chudí. Na těhotnou Marii nikdo nečekal s otevřenou náručí. Přišla její hodina, to znamená — přišel čas porodu. Jak by to asi vypadalo dneska, kdyby chodila po ulici mladá těhotná dívka, její manžel by bušil lidem na dveře, aby je pustili dál, že bude rodit. Řekli bychom jim, že přece mají jít do porodnice, tam se o ně postarají.

Prostě se to všechno stalo docela obyčejně — mohlo by se to stát dneska.

Ale to dítě, které se narodilo, bylo zvláštní. Marie to trochu tušila, ale asi tomu moc nerozuměla. Před několika měsíci jí to řekl anděl. A ona odpověděla: staň se mi podle tvého slova. Uběhlo několik měsíců, tolik co trvá každé jiné těhotenství, a blíží se porod.

Marie souhlasila, že ji může Pán Bůh použít k nějakému zvláštnímu úkolu. Moc tomu všemu asi nerozumí, ale spolehne se a souhlasí.

Narodí se dítě. Narození je začátek něčeho nového. Když se narodil Ježíš, je Pán Bůh lidem blíž než byl kdykoli předtím. V jedné písni (Svý kroky rozezpívej) se zpívá: Bůh už není v dálce, Kristus žije tady. Pán Bůh není jako nějaký vládce zavřený na hradě, který nic moc neví o tom, co se děje dole v podhradí, ale stane se člověkem jako jsme my. Narodí se jako obyčejné dítě obyčejným chudým rodičům. Ježíš pak vyroste v rodině jako vyrostou jeho vrstevníci, až později se stane známým, má učedníky, uzdravuje. A končí smrtí, která je hodně bolestivá a hodně potupná.

Teď jsme ale na začátku. Rodí se dítě, malé, chudé, bezbranné. Jako každé miminko potřebuje ochranu, péči. O Božího syna se jako o každé jiné dítě starají maminka a tatínek. Nejspíš se taky vyučí řemeslo svého otce.

Pán Bůh ví o všech lidech, i o těch, kteří jsou někde sami, nikdo je nenavštíví, nedá jim dárek k Vánocům, nepošle jim žádný pozdrav ani nezavolá. To, že se Ježíš narodil do takového obyčejného místa (do chléva, do jeslí), je obrázek toho, že Pán Bůh se nijak nevyhýbá nikomu. Jako by té babičce v nemocnici, za kterou nechodí nikdo na návštěvu, nebo tomu poslednímu nejšpinavějšímu bezdomovci podal ruku a řekl mu: vím o tobě, mám tě rád. I kvůli tobě jsem se narodil tak obyčejně.

Aktivita

Přemýšlejte, jestli je ve sboru nebo někde ve vašem okolí někdo, kdo je sám a potěšilo by ho, kdyby ho někdo navštívil, dal (poslal) mu pozdrav k Vánocům, dal mu dárek. Mohli byste to

udělat?

Pozor — přečtěte si v knize Děti z Bullerbynu kapitolu *Anna a já působíme lidem radost* a kapitolu *Jak slavíme v Bullerbynu vánoce*.

Pomůcky — materiál na výrobu přání nebo dárku, kniha Děti z Bullerbynu.

Pro starší děti

- Napište zprávu pro televizi nebo noviny o narození Ježíše. Včetně toho, co se od takového dítěte v budoucnu očekává. Vzpomeňte si např., jak média očekávala narození následníka britského trůnu, prvorozeného syna Williama a Kate (léto 2013).
- Sehrajte scénku, jak se daná zpráva doma předčítá.

Přesah

(Podobně jako v předešlé úloze.)

- Budeme společně s dětmi kreslit vánoční příběh, resp. vytvoříme koláž všeho, co podle názoru dětí patří k Vánocům. Můžeme při tom mluvit o tom, co je podle Bible a co je zvyk nebo obraz odjinud. (Je dobré si předem přečíst vánoční příběh L a Mk, můžeme využít pracovní list.
- Vytvoříme živý Betlém nebo jinou vánoční scénu, např. setkání Marie s Alžbětou. Pokud se děti z NŠ vrací zpět do kostela, mohou obraz předvést.
- Hra „až půjdu do Betléma, přinesu s sebou.“ (Viz předešlá úloha.)
- Josef a Marie píší oznámení o narození dítěte. (Můžeme předem dětem ukázat nějaká taková oznámení.)

Podněty k přímluvám

- Za ty, komu je o Vánocích smutno (jsou sami, někdo jim umřel, nedostali žádný dárek, s někým se pohádali.).
- Za ty, kdo žijí chudě, nemůžou si koupit nebo zaplatit, co by potřebovali.
- Abychom uměli být skromní.

Liturgie

Rituál

Učitel: Přicházíme k Tobě, Otče (Bože).

Děti: Neboť Tvé jest království i moc i sláva na věky. Amen.

Biblický text k zapamatování

Anděl jim řekl: „Nebojte se, hle zvěstuji vám velikou radost, která bude pro všechen lid. Dnes se vám narodil Spasitel, Kristus Pán, v městě Davidově.“ (L 2,10–11)

Modlitba

Pane Bože, děkujeme ti za Vánoce. Pán Ježíš se narodil stejně, jako jsme se narodili my, jako se narodily všechny malé děti. Prosíme tě za děti, které nemají to, co by potřebovaly. Nemají dům, svoji postýlku, hračky. Prosíme za děti, které nemají rodiče. Prosíme za děti, které nemá nikdo rád nebo je nikdo nechce. Amen.

Okénko do bohoslužeb

Přípravka je plánována na Boží hod vánoční. Rozhodně nechte děti společně s dospělými naslouchat vánočnímu evangeliu. Ať už v tento den máte oddělené shromáždění pro děti nebo ne, využijte pro krátký rozhovor ve shromáždění námět z přípravy pro předškolní děti — v NŠ nebo při bohoslužbách mohou pak děti vybarvovat či kreslit obrázek „největšího daru — Ježíše“. Děti se stejně budou vracet do shromáždění k večeři Páně, času není mnoho, v NŠ je možno hlavně zpívat, dávat si dárky apod.

Odkaz na píseň
Vzdejme Pánu díky (SV319)
Má duše Boha velebí, chválu vzdává
Kde, Pane, jsi (SV143)
Buď vůle tvá, buď vůle tvoje všude tam
Cílová skupina
Starší školní
Školní
Předškolní
Mladší školní
Katechetické cykly
Desatero – Modlitba Páně – Krédo
Téma
Vánoce
Biblický odkaz (kat)
Lukáš 2,1–7